

**Музична культура Київської Русі:
народна, придворно-світська,
церковна.**

**Давньоруські музиканти, музичні
інструменти.**

**Народна творчість: епос,
календарно-обрядові та родинно-
обрядові пісні**

*Музичне мистецтво часів Київської Русі
можна поділити на три групи: музика
народна, княжих салонів і церковна.*

Народна музика Русі

Пісні з давніх часів були постійними супутниками наших далеких предків у їхній праці, побуті та звичаях.

Це обрядова народна пісенність (колядки та щедрівки, гаївки й веснянки, купальські й обжинкові, весільні та хрестильні пісні, похоронні голосіння).

Веселі й сумні пісенні мотиви виконували не лише голосом, а й за допомогою музичних інструментів.

Музика княжого двору. Репертуар був дуже різноманітний — танковий, ліричний, побутовий, жартівливий та ін.

Найчастіше зустрічаються згадки про «співання слави» князям: військові та взагалі геройські подвиги князя або його предків («Слово о полку Ігоревім»).

Подекуди збереглися навіть імена осіб, які були водночас поетами, композиторами й виконавцями таких творів: Боян (XI ст.), Митуса (XIII ст.).

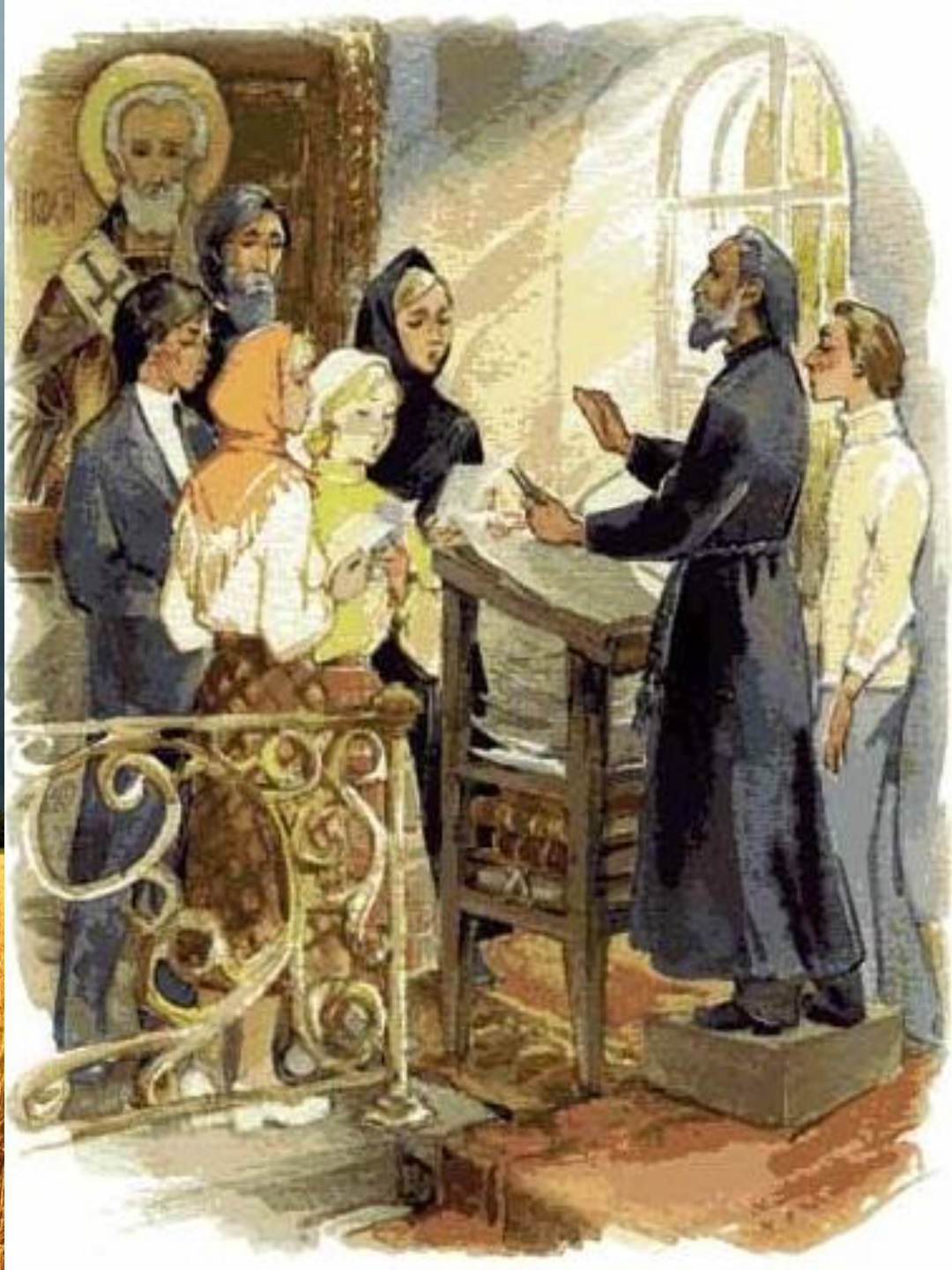
З інструментів використовували свої, споконвічні: гусла, дерев'яні труби, роги, бубни і різні свирілі, пищалі та сопілки.

У княжих дворах використовували ще й інструменти чужого походження: ковані, металеві або «рожані» труби та роги, орган, «смики» або «гудки», смичкові інструменти: псалтир (давньогрецький багатострунний музичний інструмент), лавута, навла, кимбал, бронзові і мідні дзвіночки та дзвони.

Церковна музика

прийшла до нас із Візантії. Давньоруські одноголосні церковні наспіви називалися знаменним розспівом (від давньослов'янського «знамено» — знак). Запозичений із Візантії, знаменний розспів збагатився народнопісенними традиціями східних слов'ян.

Основою знаменного розспіву стали «гласи» — хорові монодії, у яких мелодія наближалася до речитації. Знаменний розспів був чисто вокальний, без супроводу.

Його краса і самобутність викликали захоплення у багатьох іноземних мандрівників.

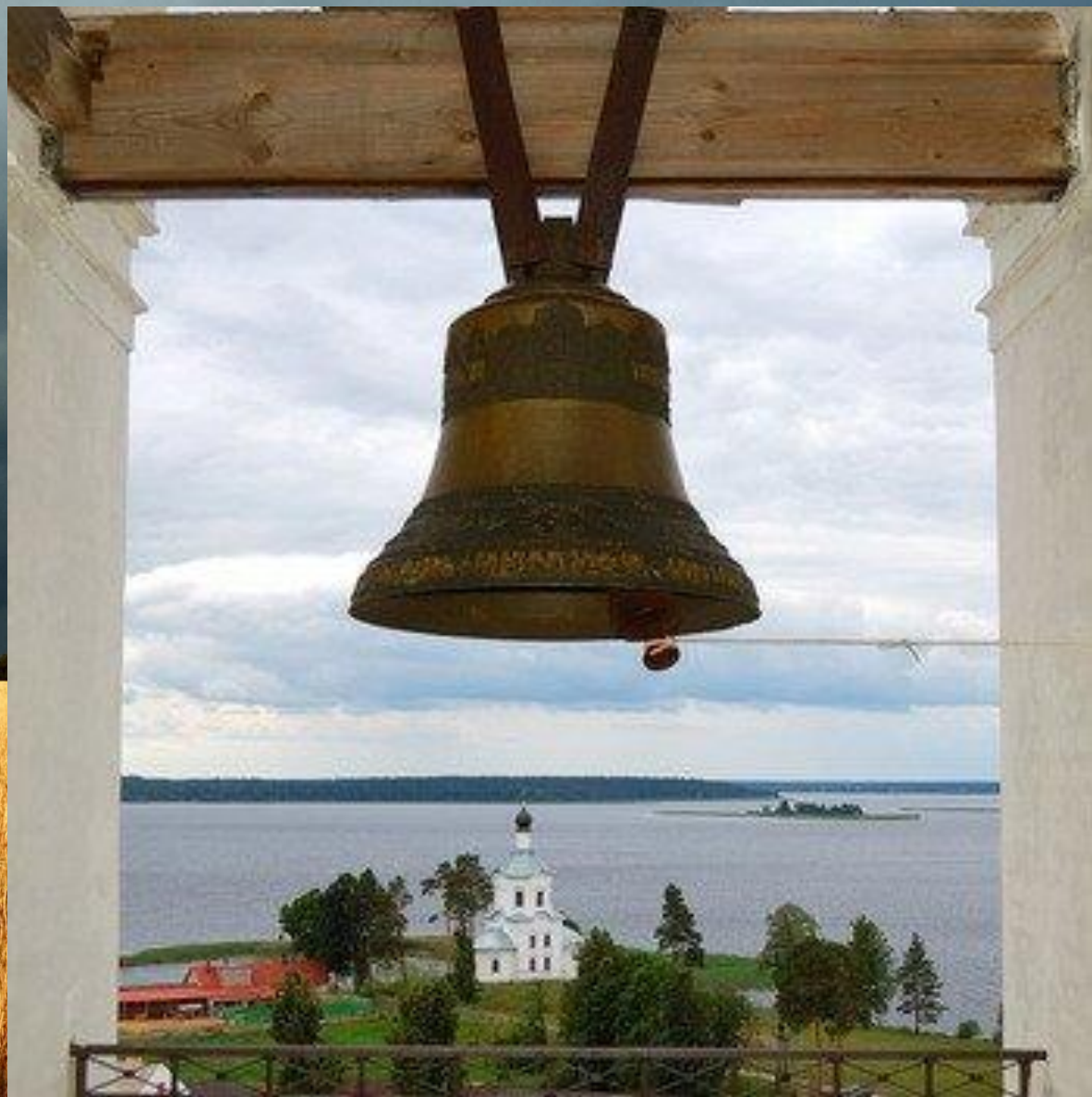

Із княжої доби збереглося чимало нотних книг, писаних безлінійною нотацією.

Особливого розвитку на Русі набула музика дзвонів, яку виконували обов'язково по нотах зі знанням справи.

Дзвони супроводжували будь-яке християнське свято, збирали людей на віче та інші зібрання з нагоди вирішення важливих державних справ. Перегук церковних дзвонів — це невеличкий музичний концерт.

В усній народній традиції продовжують розвиватись ігри, календарні та родинно-побутові пісні, похоронні плачі й голосіння.

ЕПОС

Епічні музичні жанри — історичні пісні, думи, балади.

Серед виконавців з'являються народні співці-професіонали.

**За змістом найдавніші думи
можна поділити на три групи:**

- 1) про турецьку неволю;*
- 2) про морські походи на турків,
лицарську смерть козака;*
- 3) про щасливий вихід козаків
із небезпеки, перемогу над
ворогом і поділ здобичі.*

Історичні пісні розповідають про загальнонародні події, історичні реалії (післякняжих часів), народних героїв. Передусім це пісні про боротьбу українського народу з турками і татарами, з поляками, росіянами, інші козацькі пісні.

За тематикою балади

поділяються на кілька груп:

1) із фантастичними та легендарними сюжетами, базованими на побутовому підґрунті;

2) про сімейний побут і любовні конфлікти;

3) побутово-любовні сюжети на історичному підґрунті;

4) соціально-побутові.

ОБРЯДОВИЙ ФОЛЬКЛОР.

*До обрядового фольклору належать календарні,
родинно-обрядові та трудові пісні.*

До найдавніших зразків традиційного фольклору зараховують обидві групи обрядових пісень — календарно-обрядові та родинно-обрядові.

**Календарно-
обрядові пісні:**
*колядки,
щедрівки,
веснянки,
русальні,
купальські,
петрівчані,
жнивварські пісні*

*Родинно-обрядові: пісні весільних
і поховальних обрядів, хрестильні пісні.*

Багата й різноманітна спадщина часів Київської Русі стала міцним підґрунтям для формування професійної музичної культури українського народу.

